ԹԷՐՃԻՄԱՆԸ ԷՖԷՄԵՐ

ԱՊՕՆԻ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

ԵՐԱՄՊՈՂ ԽԶԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 250 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 150 »
Իւչ այլըգ . . . . . 70 »
Գայիմէ 100 ղուրուշ հիսապիյէ։

ՎԻԼԱՅԱԹ ԽԶԻՆ

Պիր սէնէլիք . . . . . 300 ղրուշ
Ալթը այլըգ . . . . . 170 »
Իւչ այլըգ . . . . . 90 »
Գայիմէ 180 ղուրուշ հիսապիյէ։
Բօսնա իւճրէթի տախիլ տիր։

Մէվլանայի էֆէնտիյէտ վէ գայիմէ թէտավիլ իթմէյէն վիլայաթտա, ապօնէ պէտէլի վէ եախստ բօսնա իւճրէթի, սիքքէյի խալիսէ օլարագ ախզ օլունաճագ տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ԻԼԱՆԱԹ ԳԻՆԱԹԼԱՐԸ

Պէհէր սաթրը իչին

4 ինճի վէ 2 ինճի սահիֆէյէրէ 10 ղ.
3 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 6 »
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Գայիմէ 100 ղրուշ հիսապիյէ։

ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրրէթ վէ ումուրու սարրաֆիյէյէ այիա օլան իլանաթըն պէհէր սաթրը իչին,

2 ինճի վէ 3 ինճի սահիֆէյէրէ 6 ղշ
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . . 4 »
Լիրա 100 ղրուշ հիսապիյէ։

Մէվլանայի էֆէնտիյէ տայիր մուպահասան մէնճանէն գապալ օլունուպ, պիլ իֆթիխար տէրճ խալիէճէք տիր։

1 ղրուշլուգ գայմէ

ՄԷՎԼԱՆԱՅԻ ԲՕԼԻՈԹԻԳԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ԹԱԼԻՅԷ ՎԷ ՍԱԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ԵԷՎՄԻ ՂԱԶԷԹԱ ՏԷՐ

Իտարէխանէսի Սթամպօլտա Քիւրքճի խանընտա նումէրօ 7 տէ վէ Մարպասը եիճէ մէզքիւր խանտա նումէրօ 26 տա տուր։ — Ղազէթամըզա այիտ բեանֆէյի մէվատ հազրընտա, տօղրուտան տօղրույա իտարէխանէմիզտէ Տիգրան աղա Ճիվէյէկեանա միւրաճաաթ օլունմասը լազըմ կէլէճէկի կիպի, բեանֆէյի մեքեարիպլին տարի անընճ նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա իտէր։

ԱՍԻԱՆԷ ԽՕ ՆԻՍԱՆ

ԹԷԼԷԳՐԱՖ

Ա.ժանս Հավաս

(Ճումա էրթէսի կէճէ- զազէթէսէնէ նէշրէտիլէն օձրա ալընան թէլէգրաֆլար։)

Բարիս 19 Նիսան

Տէպա զազէթասը, նէյը իթմիշ օլաուղու պիր պէնտատ տէյօր քի, իւչ իմբէրաթօրլար ինկիլթէրրայը եալընը պրագմաղա չալըշը.յօրլար իսէ տէ, պու մագսէտ հասըլ օլուուգտա տախի, ինկիլթէրրա տէվլէթի իտաասընտան վազ կէչմէ յէճէք տիր։

Տէյլի Թէլէգրաֆը

Ս. Բէթէրսպուրկ, 20 Նիսան

Իմբէրաթօրուն պիրատերի վէ պահրիյէ նազրրը պուլունան կրան տիւգ Գոնսթանթին պիր էմրնամէ նէյը իտէրէք, պահրիյէ իհթիյաթ ասքէրինին տէրհալ թօքլանմասընը էմր իյլէմիշ տիր։ Պու իհթիյաթ ասքէրինտէն իւչ ֆըրգա թէչքիլ օլունաճագ տըր քի իքիսի Պահրի Պալթիգտէ վագի Գրոնշլթատ վէ տիկէրի Գարատէնիզտէ վագի Նիգօլայէֆ սէվգ իտիլէճէք տիր։

Իմբէրաթօրուն էմրիյլէ Գաֆգասիա օրտուսու տաղրտրլաճագ տըր, վէ օրտուլի մէզքիւրուն թօքճու զապիթանընտան պուլունան էքսէր իմէրայի ասքէրիյէ Ս. Բէթէրսպուրկա ճէլպ օլունմուշ տուր։

Նօվօիէ Վրէմիա նամ Ռուս զազէթասը տէյօր քի, Մարմարա տէնիզինտէն ինկիլթէրրա տօնանմասը վէ Սթանպօլ ճիվարընտան Ռուս ասքէրի, պիր զէմանտա հարէքէթ իտէրէք օրալարընը թալիյէ օլունմասը, Ալմանիա տէվլէթի թարաֆընտան թալէպ օլունմուշ տուր։

Լօնտրա 19 Նիսան

Թայմզ զազէթասը Ս. Բէթէրսպուրկտան չու թէլէկրաֆը ալմըշ տըր. — «Ահվալը հաղրրէ սուլհ վէ միւսալէմէթ զիատէսիյլէ մէյլ իտէյօր։ Վուգուաթը հարպիյէի ախիրէնին ինթաճ իյլէտիյի Այա Սթէֆանօս մուահէտէսինի թահթը թէտգրգա ալարագ, 56 վէ 71 մուահէտէլէրինին նէ սուրէթլէ թատիլ օլունապիլէճէքլէրինի Ալմանիա տէվլէթի տուէլի սաիրէտէն սիւալ վէ ըէյլէրինի թալէպ իթմիշ տիր։ Զանն օլունտուղունա կէօրէ, միշքիլաթը հաղրրէնին պու սուրէթլէ հալլինի ինկիլթէրրա վէ Ռուսիա տէվլէթլէրի տախի գապալ իտէճէքլէր տիր։»

Բարիս 20 Նիսան

Տէպա զազէթասը ինկիլթէրրա տօնանմասընը Մարմարատան վէ Ռուս ասքէրինին Սթանպօլ ճիվարընտան պիր վագըթտա չէքիլէճէքլէրինէ իթիգատ իթմէյէրէք, տէյօր քի, Ինկիլթէրրանըն իքի այատան պէրի իթթիխաղ իթմէյի ճիատի վէ միւէսսիր բօյիթիգանընը սէմէրաթընը իսթիհսալ իտէճէյի պիր զէմանատա տօնանմասընը օրատան թէպիտ իլէ ֆիտա իտէճէյի ասլա մէմուլ օլունուր չէյ տէյիլ տիր։

Ռօմա 20 Նիսան

Պու կիւն բաբա հազրէթլէրի, գարտինալլարը գապալ իթմէսի մինասիպէթիյլէ իրատ իթմէյի պիր նութգտա տէտի քի, «Բաբալըգ ալէյհինտէքի մուհարէպէ հալա տէվամ իտէյօր. ֆագաթ ճէնապը Հագգա իթիմատէն քիլիսա, վէ Ռօմա բաբալըգընընն հուգուգունու մուհաֆազա իչին մուգապէլէ իթմէքտէն կէրի տուրմայըգ. իթիգատ իտէրիմ քի գարշը գէյանլար տախի նիհայէթ իւլ էմր իթաաթ իտէճէքլէր տիր»։

Պու ապան ալընան Թէլէգրաֆը

Լօնտրա, 20 Նիսան.

Ինվինսայլ նամ զըրհը, ինկիլիզ տօնանմասըյլա պիրլէշմէք իւզրէ, տիւնքի կիւն հարէքէթ իթտի։

Ինկիլիզ տօնանմասընընն իհթիեաճը գարիպ հարպ հալինէ վագ օլունմասը միւմքին տիր։

Ինկիլիզ զազէթալարընընն պու կիւնքի նիւսխէլէրինտէ նէյը իթթիքլէրի թէլէկրաֆլար, էվվէլքի գատար էմնիյէթ կէօսթէրմէէօրլար։

Թայմզ զազէթասը Ս. Բէթէրսպուրկտան ալարագ չու թէլէկրաֆը տէրճ իտէյօր. — «Ս.ուլհ էյհինտէ տիւնքի կիւն կէօսթէրիլէն էմնիյէթ վագթընտան էվվէլ պիր էմնիյէթ իտի։ Նէնի միշքիլաթ զուհուրա կէլմիշ տիր։ Միւզաքէրաթ տէվամ իտէյօր։»

ԹԻՎ ՃԻՀԱԹ

Թօրխանէի ամիրէ միւշիւրլիէի, էրքէանը հարպիյէ ըիատէթի ինզըմամըյլա, տէվլէթլու Ղազի Ահմէտ Մուխթար բաշա հազրէթլէրինէ,

Խիւտավէնտիկեար վիլայէթի ճէլիլէսի վալիլիէի, Շէհիր էմինի սապրգ տէվլէթլու Ահմէտ Բասիմ բաշա հազրէթլէրինէ թէվճիհ պույուրուլմուշ տուր։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Ցիւն ադշամ էքսէր վիլքէյլի ֆիխամ հազարաթը տէվլէթլու ֆէխամէթլու Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրինին տէվլէթխանէլէրինտէ իճթիմա իտէրէք, պազը մէվատտը միւհիմմ իւզրերինէ միւզաքէրէ օլունմուշ տուր։

—Մապէյնի հիմայուն իքինճի քիթապէթինէ Շուրա պէյլէթ իքինճի քեաթիպի սատատէթլու Սիւրէյա պէյ էֆէնտի վէ իքինճիլիք քիթապէթինէ Գարասինա պաշ քեաթիպի սատատէթլու Նուրի պէյ էֆէնտի թային պուեուրուլմուշ տուր։

—Տուէլը միհթիհապ սիֆէրասը ճումա էրթէսի կիւնիւ Պապը Ալիսէ կէլէրէք, մէմուրիէթի ճէտիտէլէրինտէն տօպայը Պաշ վէքիլ բաշա հազրէթլէրինի թէպրիք իթմիշլէր տիր։

—Պուգրէշտէ պուլունան իսէրայը Օսմանիէէտէն իքի պին գատարը Գալատա միհթէլէճճիհէն մահալի մէզքիւրտէն հարաքէթ իթմիշլէր տիր։ Պունլար իչին Պէյգօզտա մախսուս չատրըլար բէզ օլունարագ, իսէրանընն Տէրսաատէթէ վիրուտինտէ օրայա ալընըգ էլպիսէլէրի թէճահիզ օլունտուգտան վէ էպիհա իթթասընտան սոնրա Սթանպօլա կէթիրիլէճէք տիր։

—Այա Սթէֆանօս Ռուս օրտուսու լէվազիմաթ իտարէսի, օրտու լէվազիմաթը իչին ադտ օլունան գոնթրաթօրը թէճահիտ իթմիշ տիր։ Միհթահհիտլէր, լիրա 100 ղրշ. հիսապրյա գըյէսի 72 բարատան եէվմի 40 պին էքմէք վերմէյի թէահհիտ իթմիշլէր տիր։

—Տէրսաատէթտէ թիֆօ իլլէթինին քէսպի ճէսամէթ իթմէսինի մէն իյլէմէք իւզրէ մուհաճիրլէրի Տէրսաատէթտէն քէնտի վաթանլարընա վէ եախստ սաիր մահալլէրէ սէվգ իթմէք խուսուսունտա միզաքէրէ իյլէմէք իւզրէ Տէրսաատէթտէ պուլունան տուէլի էճնէպիյէ գոնսօլօսլարընընն պիր մէճլիս ադտ իթտիքլէրինի պունտան ադտէմ եազմըշ իտիք։ Գոնսօլօսլար իքինճի վէ սոն պիր իճթիմա ադտ իթմիշլէր վէ իթթիխաղ օլունաճագ թէտապիր հադգընտա պէյնէրինտէ իթթիֆագ հասըլ օլմաղլա սիֆէրաեա թագտիմ օլունմագ իւզրէ պիր բաբօրթօ թանզիմ օլունմուշ տուր։

—Մուհաճիրանընն թէտավիսի իչին իշպու քեանունի սանի այը իպթիտասընտա Պէյօղլունտա վէ Սթամպօլտա 42 թապիպ վէ 19 նէֆէր տախի բահիպէ պուլունմագտա օլտուղու հալտէ, օնտան պէրի իւչ այ զարֆընտա, պունլարտան 23 թապիպ վէ 13 բահիպէ վէֆաթ իթմիշ տիր։

—Ամինա Ռուս սէֆիրի Մ. Սապուրօֆուն կէչէն հաֆթա Այա Սթէֆանօսա կէլտիյինի եազմըշ իտիք։ Ամինատան նիսան 17 թարիխլէ եազըլըզընա կէօրէ Եունանիսթանընն գուվվէի ասքէրիյէսի հագգընտա սէֆիրի միմանէյհտէն պազը մալիումաթ թալէպ օլունմուշ օլմաղլա, Այա Սթէֆանօսա կէլմէկի, պու պապտէ լազըմ կէլէն մալիումաթը Ռուս օրտու մէրքէզինէ իթա իթմէք մագսէտինէ մէպնի իմիշ։

—Ամինատան նիսան 16 թարիխլէ եազըլարզընա կէօրէ, կիրիտէ իսեան տէվամ իթմէքտէ վէ ասաքիրի Օսմանիյէ վէ ասքարի պէյնինտէ սըգ սըգ մուհարէպէլէր վուգու պուլմագտա իմիշ. Կիրիտ ասքարընընն մըգտարը օն պէշ պինէ պալիղ օլույօր։

—Եունան հիւքիւմէթի օրտունունն մըգտարը մէվճուտունու արթըրմագ իւզրէ պազը թէտապիր իթթիխաղ իթմիշ օլտուղու կիպի, եէնիտէն պիր գաչ ավճը թապուրարը վէ իւչ պաթարիա թէչքիլ օլունմագտա տըր։

—Կէչէն հաֆթա կէչէն Օտեսա բօսթասը.ղա Սթանպօլա պիր չոգ Ռուս զապիթանը վարիտ օլմուշ տուր։ Իշ պու զապիթլէր մուհարէպէ վէ խասթալըգտան վէֆաթ իտէնլէրին եէրինէ թային օլունանաճագ տըր։ Մէզքիւր վաբօր իլէ Ռուս օրտուսու իչին պիր չոգ գաղմա քիւրէք տախի կէլմիշ վէ աճէլէթէն Ռումէլիյէ սէվգ օլունմուշ տուր։

—Ինկիլիզ հիւքիւմէթինին Ինկիլթէրրատան խարիճէ թօքթիլ իսրաճընը թահթը մէճմուիյէթէ ալմըշ օլմասը թէլէկրաֆ հավատսի տիր։

—Իզմիտ քէօրֆէզինտէ պուլունան Ինկիլիզ տօնանմասընա կիթմիշ օլան Ինկիլթէրրա սէֆիրի Մր. Լէյարտ ճումա իրթէսի կիւնիւ Տէրսաատէթէ ավտէթ իթմիշ տիր։

—Կէչէն ճումա կիւնիւ Կըրան տիւքիւն մայէթինտէ պուլունան Լիվատիա նամ վաբօր իլէ տիկէր պիր Ռուս վաբօրու տէմիր աթմագ իւզրէ ատալարա եանշմըշ վէ օն գատար սանտալա պիր մըգտար Ռուս զապիթանը պինէրէք պէօյիւք ատանընն էթրաֆընը տօլաշմըշլար վէ պիր թագըմ քէշֆիյաթ իճրա իթմիշլէր տիր։ Ռիվայէթ օլունտուղունա կէօրէ, մէրդում զապիթլէր տենգին տէրինլիյինի տախի էօյմիշլէր իմիշ։ Մէզքիւր վաբօրլար օրատա իքի սաաթ տուրտուգտան սոնրա հարէքէթ իթմիշլէր տիր։

— Նիսանըն 7 նճի ճումա կիւնիւ իպթալ օլունան գավայիմին մըգտարը 135,020 ղրուշա պալիղ օլմուշ տուր։

Մուամէլաթը լազմէսի իճրա օլունուպ Պանգատան վէրիլմիշ օլան պիր մըգտար գայիմէ, տիւնքի կիւն Սուլթան Ահմէտ մէյտանընտա իհրագ իտիլմիշ տիր։

— Ալաֆրանկա նիսանըն 29 նճը կիւնիւ Ռուս ասքէրի Այա Սթէֆանօսատա ճէսիմ պիր կէչիտ իճրա իտէճէք տիր։

— Ճումատա կիւնիւ ժէնէրալ կուրգօ, մատամասըյլա պէրաբար Ֆէնէրէ վէ պատէհու արապա իլէ Արնավուտ քէօյիւնէ կիթմիշ տիր։

— Տիւնքի կիւն սաաթ պէշ գարարլարընտա Նուրի Օսմանիյէտէ պիր միւսլիման խանէսինտէն հարիք չըգմըշ, վէ պիր թարաֆա սիրայէթ իթմէքսիզ պատրըլմըշ տըր։

— Եագընտա չարգ սուլարընա կէլէճէք օլան Ալմանիա տօնանմասը տէօրթ պէօյիւք զըրհը իլէ պիր քիւչիւք վաբօրտան իպարէթ պուլունաճագ տըր։

— Թայմզըն Թըրհալա մուխպիրի Մր. Օկլընըն սուրէթիգաթլի հագգընտա թահգրգաթ իճրասը իչին, Սէլանիքտէ պուլունան ինկիլթէրրա գոնսօլօսունուն թէրճէմանը Լօնտրատան վարիտ օլան թալիմաթ իւզէրինէ վօլսա կիթմիշ տիր։

— Կէչէն կէճէ միւքէրրէրէն վուգու գուլան հարէքէթի արզատան տօլայը Իզմիտտէ էպնիյէճէ պիր խայլը զայաթ օլմուշ տուր, պիր չոգ քեարկիր վէ ախշապ խանէլէր խարապ օլմուշ վէ եա զէտէլէնմիշ տիր. զայաթընը մըգտարը 150 պին օսմանը լիրասը գատար թարմին օլունույօր։

— Սիրիվլիտէ ժէնէրալ Տօգթէօր Անթոն իւվանօվիչ Թիշէսքի նամ թապիպ կէչէն բէնճէշնպիհ կիւնիւ վէֆաթ իտէր, վէ ֆագաթ նէ մէզհէպտէն օլտուղու պիլինմէմէքտէ օլմաղլա, Ռուս զապիթանը էրմէնի քիլիսասընա միւրաճաաթ իտիւպ, քահանանընն պիրիսինէ խաչ չըգարարըլար, վէ միւթէվէֆա թապիպ տախի պէյլէ խաչ չըգարըր ըտը, տէմէք քի էրմէնի տիր տէյէրէք, էրմէնի քիլիսասընա տէֆն օլունմասընը ըէճա իտէրէր։ Պունուն իւզրինէ, միւթէվէֆանընն ճէնազէսի օ կիճէ էրմէնի քիլիսասընտա գալըպ, իրթէսի կիւնիւճէնազէ ալայը մութանթան սուրէթտէ իճրա օլունուր. Սիրիվրիտէ պուլունան Ռուս զապիթլէրինին ճիւմիէսի ալայտա հազրը պուլունուրլար վէ թապուրու տախի քէնտիլէրի թուրթարագ պիւթիւն մահալլէրի տօլաշտրգտան սոնրա, էրմէնի քիլիսասընա կէթիրիպ, ըուհանի ային տախի իճրա օլունուպ օրատա տէֆն իտիլիր։

Սիլիվրի էրմէնի միւթէպէրանը ճէնազէ ալայընընն խիթամընտան սոնրա, Ռուս զապիթանընը քիլիսատքի մէքթէպէ չըգարըրլար վէ օրատա պիր միւտտէթ միւլագաթ օլունուր. պատէհու զապիթանը միւմանիլէյհիմ օ կիւնքի ճէնազէ մէսարիֆի իչին օն ատէտ բօլ վէրիրլէր, վէ 13 կիւնտէն միւթէվէֆանընն զէվճէսի տախի Սիլիվրիէ կէլէճէք օլտուղունտան, օլ վագթի էրմէնի քիլիսասընա պունտան պէօյիւք միւքեաֆաթ իտիլէճէէինի թէէմին իտէրլէր։

Թէրճէմանը Էֆքեարը 222 նումէրօսունա տէրճ օլունան Սալիզպուի սիրքիւլէրինէ բրէնս կօրչագօֆտան նիսան 9 թարիխի իլէ կէօնտէրիլէն թահրիրաթ։

Նիսան 1 թարիխի իլէ լօրտ Սալիզպիւրինին տուէլը մուաղզամայա կէօնտէրտիկի թահրիրաթ լօրտ Լօֆթիւս վասէթասը իլէ պանա թէպլիղ օլունտու։

Թէտգիգաթը քեամիլէ իլէ միւթալաա օլունտուգտա, Այիսթէֆանօղ մուահէտէսի իպթիտայէսի հագգընտա ինկիլիզ գապինէթինին էֆքեարը իւզէրինէ տօղրուճա վէ պիլա քէթմ մալիւմաթ վերիլմէյի տախի աղնաչըլը։

Պու ճիւմլէ իլէ ինկիլիզ գապինէթինին իթիրազաթը հէր թէֆերրուաթը իլէ անտէ պէյան օլունմուշ իքէն, էլան չարգըն պուլունտուղու շու հալը պուխրանըն իչինտէն չըգմագ իչուն, մատտէթէն գապիլ իւլ իճրա օլան թէտապիր հագգընտա գապինէթին միւթալաալէրի նէ տիր, օնա տայիր պիր չէյ տէ նէ գատար արատըգ իսէ տէ պուլմատըգ։

Լօրտ Սալիզպիւրիւ ինկիլիզ գապինէթինին եալընըզ նէ իսթէմէյօր օլտուղունատան պահս իտիւպ, նէ իսթէյօր օլտուղունու պէյան իթմէմիշ տիր։ Լօրտու միւշարալէյհ պունըարատան տա պահս իթմիշ օլա, ահվալը հաղրէրէնին քէչֆինի գօլայլաթմըշ օլուրուտու։

Գօնկրէյէ տայիր ինկիլիզ գապինէթինին նօղթայը նաղարիյէսի պահսընա կէլինճէ, պու մէսէլէտէ հիւքիւմէթը իմբէրաթօրիյէնին հարաքէթը սապզդասընը պիր տահա տէր խաթր իթմէքլէ իքթիֆա իտէրիմ։

Այիսթէֆանօղ մուահէտէսի մէլֆուֆ մուֆասսալ խարթասը իլէ պիլճիւմէ տուէլը մուաղզամայա թէպլիղ օլունտու, վէ գօնկրէ օլաճագ օլտուղու հալտէ, անտէ մուրախասը օլան հէր պիր տէվլէթին թագտիր վէ հարէքէթինտէ քեամիլէն սէրպէսթ օլաճաղընը, վէ Ռուսիա հագգընտա տախի այնը սէրպէսթիյէթի մաթլուպ իյէտիյիմիզի տէ իլավէի մեզալ իթտիք։

Պունու թէքրար իթմէքտէն պաշդա պիր չէյ էլտէն կէլմէզ։

Իչթէ պու թահրիրաթը տախի, մէլֆուֆու իլէ, նէզտինտէ սէֆիր պուլունտուղունուզ հիւքիմէթէ թէպլիղ իյէմէնիզ միւթէմէննա օլուպ, իհթիրամաթը ֆայիգէ իլէ դալըրըմ։ . . .

(Ինշա) ԿՕՐՉԱԳՕՖ

Բրէնս կօրչագօֆ պու ճէվապնամէյէ մէրպուութէն օն իքի պէնտի չամիլ ղայրտէքի ուզուն մուխթիրէյի կէօնտէրմիշ տիր, իսթարաթընը ճէվապնամէյէ տէրճ իթմէմէսի, թէքրար ուզուն ուզատրյա միւզաքէրէէ իհթիաճ եօղ տէմէք տիր։

Ինչթէ մէզքիւր մուխթիրինին թէքմիլ թէրճէմէսի։

ԲՐԷՆՍ ԿՕՐՉԱԳՕՖ ՃԷՎԱՊՆԱՄԷՍԻՆԷ ՄԷՐՊՈՒՈԹ ՄՈՒԽԹԻՐԻՆԻՆ ԹԷՐՃԻՄԷՍԻ

Պէրլէճ։ Այիսթէֆանօս ահտնամէսի հագգընտա, պիր եէնի Պուլկարիսթան, եախօտ պիր գուվվէթլի Սլավ իմարէթի իհտաս իտէյօր, տինմէսի, տօղրու տէյիլ տիր։ Զաթէն պիր Պուլկարիսթան վար տըր, ֆագաթ զուլմ ալթընտա օլտուղունատան, էվրօբա պունա վագքի օլուպ, պիր չարէ պուլմագ իսթէտի. վէ պու հէտէֆէ վասլ օլմագ իչուն լաղըմ կէլէն թէտապիրի Սթամպօլ գօնֆէրանսը պէյան եդէտի։

Սթամպօլ գօնֆէրանսընա թէճէմմիւ իտէն մուրախասլարը ֆիքրի, չիւպհէսիզ, պօշ պօշունա պէօյլէ թէտապիրլէր իրայէ իթմէք օլմայըպ, իգրար իթմէյիշ քի Պուլկարիսթանա պիր միլլէթլիք հիյէթի, վէ հագիգէթէն պիր մուխթարիյէթը իտարէ հասլ իթմէք իչուն իտի։ Պէօյլէ պիր հալտէ Պուլկարիսթան վէլիվ իքի վիլայէթէ թագսիմ օլունտուղու հալտէ տէ, եէնի պիր թօխում մագամընտա իտի քի, պու թօխում սօղրա Էվրօբա սայէսինտէ պէօյիւպ, նէթիճէսի Այիսթէֆանօս ահտնամէսինին մագսէտի օլան, օլկունլուղա գատար վասլ օլմագ օլաճագ տը։

Լօրտ Սալիզպուրինին քէնտի իգրարը իւզրէ տախի. Պապը Ալի պունու գապուլ իթմէյիպ, պունա միւթէագզպ պիր մուհարէպէ տէ զուհուր իթտիյինտէն, երինէ թէմամը թէմամընա Սթամպօլ բրօկրամընա ավտէթ իթմէք գապիլ օլամայաճագտը։ Այիսթէֆանօս մուահէտէսինտէն մագսէտ տահա միւքէմմէլ, տահա թամ վէ ամէլիյաթը տահա միւմքին պիր բրօկրամընը գապուլինէ Պապը Ալիյի մէճպուր իթմէք իտի։

Լաքին Այիսթէֆանօս ահտնամէսինէ էպիպէյէ իունվանը վերիմէք մատտէսի տախի աշիքար պէյան իտէր քի, հիւքիւմէթը իմբէրաթօրիյէնին ֆիքրի, մէյտանա եալընըզ պիր էսաս գօյմագ օլուպ, սիւլէրը իճրայէսինի տախի գաթիէն թային իթմէմէսի, մալիւմաթը ֆունունիյէյէ վէ իճապաթը մէվգիիյէնին թէտգիգաթը լաղըմէսինէ վէ եէկիկէրինէ մուխալիֆ մէնաֆիլէրին իմթիզաճընա հասր իթմէք իտի։

Հաթթա պիր չօղ մատտէլէրին միւպհէմ պիր սիւրէթտէ գալէմէ ալընմասը, իլերիւտէ էլզէմ կէօրիւնէն թատիլաթընա մէյտան պրագմագ մագսէտինէ մէպնի իտի։

Իէնէ։ Այիսթէֆանօս մուահէտէսի պու եէնի իմարէթի, Ռուսիա նէզարէթի ալթընա գօյմուշ տէյիլ տիր։ 1830 տա Ուլահ Պուղտան հագգընտա հէր նէ իճրա օլունտու իսէ, պու տա օնուն այնը պէրը։ Օլ էսնատէ վագի օլան իճրաաթատան մէմլէքէթէյինին իսթիֆատէ իթտիյի վէ թարագգիաթընա մուճիպ օլտուղու տախի թէճրիպէ իլէ մայիմ օլմուշ տուր։ Պունտա Էվրօբանըն մուվազէնէսինէ սէքթէ կէթիրէճէք սիւրէթտէ Ռուսիանըն պիր զալէպէյը նուֆուզու կիպի պիր նէթիճէ միւշահէտէ օլունմազ։

Հաթթա շուրասը տա ճայը տըգգաթ տըր քի, Ուլահ-Պուղտան հէմ Ռուսիա մարիֆէթի իլէ թէչէքքիլ իտիւպ, հէմ տէ Ռուսիայա հէմհուտուտ օլուպ տա թէքմիլէն միւսթագիլ օլապիլտիի հալտէ, (Տօպրօճանընը Ռումանիայա թէրք օլունմագ իհթիմալի հասէպի իլէ) Ռուսիայա պիթիչիք օլամայաճագ պիր Պուլկարիսթան հագգընտա տա այնը նէթիճէ հասլ օլմասը տահա գուվվէթլի պիր տէլալէթ տէյիլ մի տիր։

Իւրէնէ։ Պուլկարիսթանտա Ռուսիա ասքէրինին մուվագգաթէն իգամէթ իթմէսինէ էն չօղ իքի սէնէ միւտտէթ թային օլունմասը, օրալարտա սուլհ ու ինթիզամընը պագասը վէ խրիսթիյան վէ իսլամ ահալիսինի եէկտիկէրինտէն ախը ինթիգամ իգիալընտան մուհաֆազասը, վէ թանզիմաթը մէմլէքէթ վէ իհտասաթը միլլիէթնին իքմալի, վէ ասաքիրի միլքիեէ կիպի պիր թագրմ իշլէրին թէսվիյէսինին վագթա միւհթաճ օլտուղու սէպէպլէ մէպնի իտի։ Պիր տէ պիլա միւտտէթ ասքէր իգամէթ իթտիրիսէ (հիւքիւմէթը իմբէրաթօրիյէնին ալախաթրու խպալընա կէլիր շէյ տէյիլ իսէ տէ) եավաշ եավաշ օրալարը զապթ ալթընա ալընմագ զիւրմինէ տէ մէյտան վերմէմէք իչուն իտի։ Հաճէթ տէյիլ տէմէյէքի, պու միւտտէթ թագրիպի պիր շէյ օլտուղունատան, միւսալիհէյի ումմիյէ ուղրունա տէր իւհտէ օլունան պու մագուլէ թանզիմաթը իհտասընա մանի օլունմատըը հալտէ, հիւքիւմէթը իմբէրաթօրիյէ տահանէ գատար միւմքին իսէ, պու միւտտէթի գրսալթապիրը։

Ցէօրէնէ։ Պուլկարիսթանը թայինի հուտուտու հէնուզ պիր սիւրէթը ումմիյէտէ տէր մէեան օլունմուշ տուր։ Պու հուտուտա սիւրէթը գաթիյէտէ վագ օլունան պիր էսաս, էէքսէրիյէթ ահալի էսասը տըր քի, չիւպհէսիզ էն մագուլ վէ էն մուհագգագ օլան էսաս տըր։ Հաթթա էճնասը միւխթէլիֆէտէն միւրէքքէպ օլան ագալիյէթին իթիրազաթընա պիր վէսիլէ պրագմամագ իչուն պու էսաս իթթիխազ օլունմուշ օլուպ պունուն իլէ պէրապէր ագալիյէթին մէնաֆիյի տախի, մուգավէլաթը մախսուսէ իլէ թէէմին գէլընմըշ տըր։ Պիր տէ պունուն իճրաաթը ֆիլիյէսի պիր մուխթէլիֆ գօմիսիօնա իհալէ օլունմուշ օլտուղունատան, հալա թահթը միւճատէլէտէ օլան պու մատտէ հագգընտա պիր շէրք վէ չիւպհէյէ գաթա մահալ պըրաղըլմասը, մէղքիւր գօմիսիօնուն թահգիգաթ վէ թէֆթիշաթը իլէ հասրլ օլաճագ տըր։

Պու թայինի հուտուտու իպթիտայէտէ, Պուլկարիսթանա Գարա տէնիզ սիվահիլինտէ լիմանլար վերիլմէսի տախի չօղ կէօրիւլիյօր։ Լաքին տէնիզ գատար պիր մէճրասը օյմատըգճա պու մէմլէքէթին մամուր օլամայաճաղընը Սթամպօլ գօնֆէրանսը տախի թագտիր իթմիշ իտի։

Ադրէնիզտէ տախի Պուլկարիսթանա լիման վերիլմէք մագսէտինէ կէլինճէ, պու տա Պուլկարիսթանըն թիճարէթճէ պիր թարագգը պուլմասընտան պաշգա պիր մագսէտ իչուն տէյիլ իտի։ Շու գատար քի պու թարագգիյաթտան էն զիատէ իսթիֆատէ իտէճէք օլան, Ռուսիա օլմաեբպ, իլա Ռուսիատան տահա զիատէ Ադրէնիզ թիճարէթի էլէրինտէ օլուպ, օ վէսիլէ իլէ բօլիթիգաճա տախի զալէպէյի նուֆուզընը օլան Ինկիլթէրրա վէ սայիր տէվլէթլէր օլաճագ տըր։

Պէյնէ։ Ահտնամէյի իպթիտայէյ, Պուլկարիսթանը գաթա Ռուսիանըն ինթիխապը իլէ թայինին նիայա թէրք օլունմագ իհթիմալի հասէպի իլէ) Ռուսիայա պիթիչիք օլամայաճագ պիր Պուլկարիսթան հագգընտա տա այնը նէթիճէ հասրլ օլմասը տահա գուվվէթլի պիր տէլալէթ տէյիլ մի տիր։

Իւրէնէ։ Պուլկարիսթանտա Ռուսիա ասքէրինին մուվագգաթէն իգամէթ իթմէսինէ էն չօղ իքի սէնէ միւտտէթ թային օլունմասը, օրալարտա սուլհ ու ինթիզամընը պագասը վէ խրիսթիյան վէ իսլամ ահալիսինի եէկտիկէրինտէն ախը ինթիգամ իգիալընտան մուհաֆազասը, վէ թանզիմաթը մէմլէքէթ վէ իհտասաթը միլլիէթնին իքմալի, վէ ասաքիրի միլքիեէ կիպի պիր թագրմ իշլէրին թէսվիյէսինին վագթա միւհթաճ օլտուղու սէպէպլէ մէպնի իտի։ Պիր տէ պիլա միւտտէթ ասքէր իգամէթ իթտիրիսէ (հիւքիւմէթը իմբէրաթօրիյէնին ալախաթրու խպալընա կէլիր շէյ տէյիլ իսէ տէ) եավաշ եավաշ օրալարը զապթ ալթընա ալընմագ զիւրմինէ տէ մէյտան վերմէմէք իչուն իտի։ Հաճէթ տէյիլ տէմէյէքի, պու միւտտէթ թագրիպի պիր շէյ օլտուղունատան, միւսալիհէյի ումմիյէ ուղրունա տէր իւհտէ օլունան պու մագուլէ թանզիմաթը իհտասընա մանի օլունմատըը հալտէ, հիւքիւմէթը իմբէրաթօրիյէ տահանէ գատար միւմքին իսէ, պու միւտտէթի գրսալթապիրը։

Ցէօրէնէ։ Պուլկարիսթանը թայինի հուտուտու հէնուզ պիր սիւրէթը ումմիյէտէ տէր մէեան օլունմուշ տուր։ Պու հուտուտա սիւրէթը գաթիյէտէ վագ օլունան պիր էսաս, էէքսէրիյէթ ահալի էսասը տըր քի, չիւպհէսիզ էն մագուլ վէ էն մուհագգագ օլան էսաս տըր։ Հաթթա էճնասը միւխթէլիֆէտէն միւրէքքէպ օլան ագալիյէթին իթիրազաթընա պիր վէսիլէ պրագմամագ իչուն պու էսաս իթթիխազ օլունմուշ օլուպ պունուն իլէ պէրապէր ագալիյէթին մէնաֆիյի տախի, մուգավէլաթը մախսուսէ իլէ թէէմին գէլընմըշ տըր։ Պիր տէ պունուն իճրաաթը ֆիլիյէսի պիր մուխթէլիֆ գօմիսիօնա իհալէ օլունմուշ օլտուղունատան, հալա թահթը միւճատէլէտէ օլան պու մատտէ հագգընտա պիր շէրք վէ չիւպհէյէ գաթա մահալ պըրաղըլմասը, մէղքիւր գօմիսիօնուն թահգիգաթ վէ թէֆթիշաթը իլէ հասրլ օլաճագ տըր։

Պու թայինի հուտուտու իպթիտայէտէ, Պուլկարիսթանա Գարա տէնիզ սիվահիլինտէ լիմանլար վերիլմէսի տախի չօղ կէօրիւլիյօր։ Լաքին տէնիզ գատար պիր մէճրասը օյմատըգճա պու մէմլէքէթին մամուր օլամայաճաղընը Սթամպօլ գօնֆէրանսը տախի թագտիր իթմիշ իտի։

Ադրէնիզտէ տախի Պուլկարիսթանա լիման վերիլմէք մագսէտինէ կէլինճէ, պու տա Պուլկարիսթանըն թիճարէթճէ պիր թարագգը պուլմասընտան պաշգա պիր մագսէտ իչուն տէյիլ իտի։ Շու գատար քի պու թարագգիյաթտան էն զիատէ իսթիֆատէ իտէճէք օլան, Ռուսիա օլմաեբպ, իլա Ռուսիատան տահա զիատէ Ադրէնիզ թիճարէթի էլէրինտէ օլուպ, օ վէսիլէ իլէ բօլիթիգաճա տախի զալէպէյի նուֆուզընը օլան Ինկիլթէրրա վէ սայիր տէվլէթլէր օլաճագ տըր։

Պէյնէ։ Ահտնամէյի իպթիտայէյ, Պուլկարիսթանը գաթա Ռուսիանըն ինթիխապը իլէ թայինին օլունաճագ պիր ըէյիս հիւքմիւ ալթընա վերմէմիշ տիր։ Հաթթա պու հիւքիւմէթին, եէրլիտէն միւրէքքէպ իտարէ մէճլիսլէրի մարիֆէթի իլէ ինթիխապ օլունմասը, վէ Պապը Ալինին թաստիգնէ, վէ Էվրօբանըն մուվաֆագաթընա միւհթաճ օլմասը, վէ թախթնիչին օլան հիւքմտարան խանէտանլարը ագրապասընտան օլամամասը, չէրայիթի գավիյէ թահթընտա տըր։

Պիր ինթիխապըն սէրպէսթիյէթի իչուն, պունատան ալա տահա նէ՞ քէֆալէթ իթթիխազ օլունապիլիրտի, պիլէմէյիզ։

Իմարէթին թանզիմաթընա կէլինճէ, պու տախի, եէրլի միւթէպէրանընընը պիր մէճլիսի ումումիսինէ մուհավիլ տիր։ Ռուսիա գօմիսէրինին եալընըզ պիր մուգասրըլըգ սէլահիյէթի օլաճագ իսէ տէ, պունու տա Պապը Ալիտէն թայէին օլունան տիկէր պիր գօմիսէր րիֆագաթը իլէ իճրա իտէպիլէճէք տիր. պունատան մատտա, Ռուս իմբէրաթօրու գօմիսէրի րիֆագաթընա խուսուսի վէքիլէր կէօնտէրմէլերի իչին, պէօյիւք տէվլէթլէր իլէ Պապը Ալի պէյնինտէ միւզաքէրէ օլունարագ տա, մէմլէքէթլէրի իտարէսի իչին իթթիխազ օլունան թէտապիրի մուվագգաթատա տախ, էօյլէ ֆիդուլի աղվ օլունտուղու կիպի, Պուլկարիսթանը Ռուսիա բօյիթիգասը տայրէսի տախիրինէ ալմագ կիպի հիչ պիր նիյէթ եօգ տուր։

Ահալինին իւրֆէթի իթմիշ օլտուղու իհտասաթը մէվճուտէտէն հէմէն հիչ պիր շէյ թէպտիլ օլունմամըշ կիպի ա՛ր. պուրալարտա նօգսան օլան չէյ, իճրաաթ օլտուղունատան, եալընըզ պուրասընա տրգգաթ օլունտու. պիր դաչ շէյէ պաշգա պիր ըէնկ վերիլտի իսէ տէ, օնլար տա չունըար տըր։ Պէտէլթը ասքէրիյէ վերկիսինին լաղվը. Աչարըն լաղվը իլէ անըն եէրինէ տահա մաղպութ պիր վերկի թայինի. վերկիլէր հագգընտա իլթիզամ ուսուլինին ֆէսխի, քի սուի իսթիմատաթը էն պէօյիւք մէնպաը իտի. վէ նիհայէթ, թասասիսլերինտէն նաչը, պունատան ադտէմ խրիսթիյանլարա թասալլիթլերի իլէ մէչհուր օլան սլազրիսլամլարը ինթիխապաթա տախիլ իթմէմէլերի իչուն խրիսթիյան ահալիսինէ վերիլէն պիր հագգ։

Պիրտէ հինի մուհարէպէտէ Պուլկարիսթան իտարէյի էօրֆիյէ թահթընտա պուլունտուղունատան, Ռուս միւտիրլէր նասպընա եշէտը իհթիյաճ կէօրիւնտիւ իսէ տէ, պունլարըն հէր պիրինին մայէթինէ պիրէր տէ Պուլկարատան միւտիրի սանիլէր վերիլտի. վէ պունուն տա սէպէպի, հինի միւսալէհէտէ, վէ մէմլէքէթէ սուլհ ու ասայիշ իտտէ իթտիքճէ, Ռուս միւտիրլէրինին գալտըրըլըպ եէրլէրինէ պու միւտիրի սանիլէր նասպ օլունմասը, վէ իտարէի մէմալիքին չէրաղէսի պօղուլմամասը իտի։

Հասրլը պու մուվագգաթ թէտպիրլէրին մագսէտը վահիտի, միլլէթին թարագգըյաթընա հիմմէթ իտիւպ, իմարէթին մէվզուաթընա միւգթէտիր իլը պիր պուլկար ումումի մէճլիս թէճէմմիւ միւիւնիւ դապիլ իթմէք իտի։

Ադրէնէ։ Պուլկարիսթան հուտուտունուն խարբճընտա օլան Եանեա վէ Թրբհալա վիլայէթլէրի հագգընտա տախի Այիսթէֆանօս մուահէտէսինէ թէտապիրի ըսլահիյէ տէրճ օլունմասը, Ռուսիա նուֆուզունու Պուլկարիսթանընն էօթէ թէրաֆընա տախի թէճավուզ իթմիրմէք նիյէթինէ ազվ օլունմասը, հագիգէթէն ճայը թաճիւպ տիւր. պու իքի վիլայէթ հագգընտա Ռուսիա հիչ պիր շէյ գավլ իթմէմիշ օլսա, օվագթա տա Ռուսիա Ռումելիսը Ըսլավարա ֆէտա իտէյօր տէյի իշթիքեա օլունաճագտը։

Պէօյլէ օլմայըպ տա, պունըար տա վերկի վերիր պիրէր իմարէթ հիյէթինէ իֆրազ օլունսա իսի, քի Պուլկարիսթան հագգընտա պիլէ չօղ կէօրիւնիյօր, օ վագթ տա Ռուսիա Ռումելիսէ պիւթիւն Օսմանը հիւքիւմէթինի մահվ իտուպ, քէնտիսի եէրինէ կէչէճէք տէնէճէք իտի։

Իմբէրաթօր հիւքիւմէթի, չարգտա ճինս վէ մէղհէպ թէֆրիրդ իթմէյէրէք, խրիսթիյան նօղթայը նաղարիսիստէ պիր հիմայէթէ մէմուր օլմասընը վահիպէի զիմմէթ ատտ իթմէսինի էօթէտէն պէրու Ռուսիա թէվարիխի ահքեամընտան ատտ իտէկէմիշ տիր։ Պուլկարլար հագգընտա տահա միւքէմմէլ վէ տահա թամ մուգավէլաթա կիրիշմէսի՞տէ, մուհարէպէնին ասըլ սէպէպի Պուլկարիսթան օլտուղու վէ՛ մէյտանը մուհարէպէ Պուլկարիսթանտա օլուպ Ռուսիանընը օրատա սահիհէն պիր մուհարիպ հագգը էտինմիշ օլմասընա մէպնի տիր։

Բում վիլայէթլերի հագգընտա Ռուսիանընն եալընըզ բալահաթ նէվինտէն օլարագ պիր թանզիմաթ մաթլուպ իթմէսի, իլերիւտէ տահա զիյատէսինի թարէպ իթմէք իւզրէ տուէլը մուաղզամաեա պիր հագգ հասրլ իթմէք իչուն իտի։

Իհտասաթը մէղքիւրէնին Ռուսիա տէլալէթի իլէ թանզիմ օլունաճաղընա տայիր։ Այիսթէֆանօզ ահտնամէսինտէն պիր ահքեամչըգարրլմասը քէզալիք տօղրու տէյիլ տիր։

Ահտնամէտէ պու մագուլէ իհտասաթը բալահիյէեէ կէօսթէրիլէն նումունէ, տուէլը մուաղզամա տէլալէթի իլէ Պապը Ալինին կիրիշլիլերէ իթա իյլէտիյի նիզամնամէ տիր։

Իհտասաթը մէղքիւրէ իճրաաթընը, ֆեերլիտէն չօղճա օլարագ միւրէքքէպ օլան պիր գօմիսիօնու մախսուս վէսաթէթինէ իհալէ օլունմասը, մէղքիւր ահտնամէ ահքեամընտան տտը։ Վագտա պու իճրաաթ հագգընտա Պապը Ալինին Ռուսիա իլէ խթիչարէ իթմէսինէ միւթալիգ պիր մէճպուրիեէթ չարթը տա վար, լաքին պու չարթ Պապը Ալիյի տուէլը սայրրէի միւթէհալէ իլէ տախի խթիչարէտէն մէն իտէմէզ։

Եէրէնէ։ Պունուն արգասընտան կէլէն վէ Ռուս քիլիսէսի ազասը օլան ըուհպանլարընա միւթալիգ մատտէնին տախի 1856 տա ֆէսխ օլունան Գայնարճա ահտնամէսինէ միւշապիհ թութուլմասը, բէք եաղնըշ պիր աղնայըշ տըր։

Գայնարճա ահտնամէսինին պէնտի, Բում օրթհօտոքս այնընա միւթալիգ օլուպ, տէվլէթը Ալիյէ թէպասընտան պու մէղհէպ տախիլինտէ օլանլարընն ճիւմլէսինի չամիլ օլապիլիր իտի։ Լաքին Այիսթէֆանօզ մուահէտէսի եալընըզ վէ պիլխասսա Ռուս ըուհանի կիւրուհինէ, բէհապինէ վէ Ռուս վէ եա Ռուս ալընտան օլան զիւվվարա մախսուս տուր.

վէ պունլարը՝ հագդընտա տա տայրը միլէթլէր բուհանի կիւրուհինէ այիտ օլան մուաֆիյաթ վէ իմթիյազաթտան զիատէ պիր չէյ թալէպ օլունմամըշ տըր։

Իմտի, ճիւմլէթէն Այիսթէֆանօղ մուահէտէսի հագդընտա, եքսէրիյէթը անալիսի Ռում միլէթինտէն օլան գըրթալարտա, Ռուս հիւքիւմէթինի զալէպէ իթտիրիպ, կէրէք միլէթը մէրգուզմէէ վէ կէրէք Ագ տէնիզին չարգ թէրաֆընտա Իմալահաթլարը օլան տայրը մէմլէքէթլէրտէ զիան թէրէթթիգ իթտիրիմէսի կիպի տալվիտթը մուհագդաղ ատտ իթմէք, տահիմլէ իմքանան գապալինտէն տիր։

Սէուդիէ։ Քէզալիք Այիսթէֆանօղ մուահէտէսինտէ կէրէք Ռումանիա Պէսարապիասընէն իտտէսի, կէրէք Պուկարիսթան՝ հուտուտունէն Դարա աէնիզէ գատար թէմամտի վէ կէրէք Պաթում լիմանընէն Ռուսիայա թէրքի, ճիւմլէթէն Դարա աէնիզ վէ ճիվարլարընտա Ռուսիա իրատէսինի ինֆազ իթմէք տիր տէյի պիր իտտատտա ըսրար իթմէք հիչ օլմազ իսկ մուպալատա նէվինտէն տիր։

Էզմինէի մազիյէտէ կէրէք Ռումանիանընէ վէ կէրէք Եունանընէ սէրպէսթիյէթինէ էն պէօյիւք գուվվէթլէ չալըշան Ռուսիա իտֆագաթ պու ուղուրա օ պիր տէվլէթլէրտէն զիատէ պիր գուվվէթ սարֆ իթտիյի իչուն ծնրարտան զիատէ պիր չէյ իսթիֆատ իթմէսի տէ կէօրիւմէէօր։

Պէսարապիանընէ Ռուսիայա իատէսի իսկ, պունտան եիրմի իլի սէնէ ադէտմի հալինէ ըրճոթ իթմէք տէմէք տիր. օ վագթը պու հալին թէպտիլինէ սէպէպ օլան վէսիլէլէր չիմտի կէրէք հագդէն վէ կէրէք հագիգէթէն նամէվճուտ տուր. չինքի չիմտի Թունա աղըզլարընընը սէրպէսթիեէթի ուտում տէվլէթլէր թէրաֆընտան թային օլունան պիր գօմիսիօնա մուհավվէլ տիր. օնտան մատտա Ռումանիա քէնտի քէնտիսինի միսթագիլ իլան իտիւպ, օ պիր տէվլէթլէր ֆէտ պունու հէմէն թանընմագ իւզրէ տիրլեր։

Քէզալիք, իատէսի թալէպ օյունան գըթա, 1856 տա Ռումանիայա թէրք օլունան Պէսարապիա գըթասընընը ճիւմլէսի տէ օմաերպ, Թունա աղզը միսէյլէսի պունուն խարըճընտա ֆրը, պուրալարը 1857 տէ Ռումանիատան այընմըշ օլտուղունտան Ռուսիա տէվլէթինէն նիհէթի պու գըթայը եինէ Ռումանիայա իատէ իթմէք տիր։

Պու հալ, Պէսարապիա գըթասը Ռուսիայա իատէ օլունտուղու հալտէ, Թունա ֆաղզընը սէյրը սէֆայինինէ պիր թէյտիրի օլուր վէսվէսէսինի տէ կէրէյի կիպի թագիլ իտէր։

Տօքթորանտա։ Պու սահիպլէրտէ էն ալա պիր լիման Պաթում լիմանը տըր, վէ Ռուսիանընը թիճարէթի վէ էմնիյէթի իչուն ֆէվգէլատէ էհէմմիյէթի վար տըր։ Ռուսիանընը եալընըզ օլարագ, պունճա սարֆիյաթա թէչէպլիւս իթտիյի պիր մուհարէպէտ պիր միւքեաֆաթը սահիհէ վար իսկ օ տա պու օլաճագ։ Իմտի պու տա պէտէհավա պիր գազանճ տէյիլ տիր։ Թազվինաթը նագտիյէյէ պէտէլ ատտ օլունմագտա իսկ տէ, գէյմէթճէ օնտան չօգ ազաղը պիր չէյ տիր։

Օնանտա։ Էրմէնիսթանտան ալընան մէվգիլէրէ կէլինճէ, պունլարընը ումուրու թէտաֆիյէ ճիհէթի իլէ պիր գէյմէթի օլտպիլիր։ Իհթիմալ տըր քի, Ինկիլիզ տէվլէթի պու մագուլէ միսաթահքէմ մահալլէրին Օսմանը էլինտէ գալմասընը արզու իտէպիլէսին։ Լաքին Ռուսիա տա, այնը սէպէպլէ մահզա քէնտի էնթիյէթի իչուն պուրալարընը թատարրուֆունա պիր գէյմէթ վէրիր քի, Դարս կիպի էլի եէլա իւչ տէֆա զապթ իթմիշ օլտուղու պիր գալէյի, հէր մուհարէպէտ թէքրար թէքրար մուհասէրէյէ մէճպուր օլմասընը։

Պու մագուլէ մահալլէրին Ռուսիայա թէրքի, մուհարէպէնին նէթայիճի թապիիյէսինտէն տիր։

Ինկիլիզ տէվլէթի, տէվլէթը Այիսէյի պու քէտէրտէն մասուն իթմէք իսթէյէյիտի, մուգատտէմա իքի տէֆա քէնտիսինէ թէքլիֆ օլունտուղու վագթտար, եանի Պէրլին մէժլիսանտամու վագթը վէ Ռընթ էլթընը Սուվարօֆունը Վիէննայա մէմուրիյէթի վագթը Ռուսիա իլէ պիրլէշիր վէ պիրլիքտէ պահրիյէ գուվվէթի իլէ Պապը Այիսէ պիր թաղլիգ տիւրէթի կէօսթէրէպիլիր տի քի, պէլքիմ չիմտի պու գատար գան պահասընա սաթընը ալընան նէթիճէլէրէ օ վագթ պունուն իլէ մուվաֆֆագ օլունապիլիր իսի։

Օ վագթ Ինկիլիզ տէվլէթի, պու թէքլիֆի գապալ իթմէտիյինտէն Ռուսիա չիմտի պու գատար գան տէօքտիւքտէն սոնրա, իլէրիւտէ արթըգ պիր տահա պու մագուլէ ֆէտաքէարլըգլարա եալնըզ պու գատար աղըրլարընա օլուն միհթաճ օմմադ իչուն, թէշէպպիւս իթտիյի իհտատաթը ճէտտիտէյէ գաղանտըզը հագդընընն իսպաթլընը տավա իթմէյէ, պիր պիւրհան պուլամագ։

Լաքին պունուն տահա զիատէ թաճիւպէ չայեան օլան նօգթաը պու մագուլէ պիր թասհիհի հուտուտտան, Թրապուզան թարիգի իլէ օլան Էվրօբանընն Աճէմ թիճարէթի սէրպէսթիյէթինէ մանի օլաճագ պիր ահքեամ չէդարըլմասը տըր։

Պու մագուլէ մուպահասալար, ինկիլիզ գապինէթի ազալարընընն տէֆա տէֆա պէյան իթտիքլէրի էֆքեարընը թամ մուղայիրի տիր, պունլար ըստ տայիմա, Ռուսիանընն էրզրումա վէ Թրապուզանը զապթ իթմէսինտէ Ինկիլիզ մէնաֆիինէ պիր մուխթարա կէօրմէյէնլեր։ Շիմտի Այիսթէֆանօս մուահէտէսի իլէ Ասիատա թասհիհ օլունան հուտուտ իսկ, պու գատար վասի տէ տէյիլ տիր։ Իմտի, Ռուսիա, մէմնուատը թիճճարէյէ վէսիլէսի իլէ Էվրօբա թիճարէթ սէրպէսթիյէթի ուսուլինէ սէքթէ արզիզ իտէպիլիր տէյի պիր իտտայա գալգըշմագ, էմնիյէթսիզլիյինն սոն տերէճէսինէ գատար իլէրի կիթմէք տիր։

Օ պէրինճ։ Յէվլէթը Օսմանիյէտէն մաթլուպ օլունան հարպ թազվինաթը հագդընտա տախի Այիսթէֆանօս մուահէտէսինի թագպիհ իթմէք, գավի պիր էսաս իւզէրինտէ տէյիլ տիր։

Վագտա իչպու թազվինաթ պէտէլի, Ռուսիա իւզէրինէ թէրաքիմ իտէն բէք աղը հարպ մէսարիֆաթընա մուգապիլ օրմադտան չօգ ուզագտա տըր. օ լապիլիր տէ քի Թիւրքիյանընն չիմտիքի վարիտաթը մաֆէվգինտէ տախի օլարագ, սայրը տայինլէրինին հագդընտա օլան միւքիլաթընը տա արթըրապիլսին։ Լաքին շուրասը տա պիլինմէլի քի, Օսմանը տէվլէթի, սուի իտարէսինտէն հասըլ օլան նիզամընընը հասէպի իլէ մուհարէպէտէն բէք չօգ էվվէլ, էճնէպի տայինլէրինէ օլան թահիւտաթընա բայէթ իթմէտի։ Շիմտի ֆագաթ չու տա մէմուլ օլունապիլիր քի, Այիսթէֆանօս մուահէտէսի սաղլամ էսասը իւզէրինէ իատէյը սուլհ վուգու պուլտուղու հալտէ, իլա Էվրօբա տախի պունու թաստիգ իտէրէք պունուն գուվվէթ վէ տայիմիյէթինէ պիր էմնիյէթի հասըլ օլտուղու սիւրէթտէ, պունտան Օսմանը հագդընտա տախի պիր մասրաֆ թէնզիլի վէ վարիտաթ թէզայեիւտու հասըլ օլաճաղընտան տույունաթը խարիճիյէսինին թէսվիյէսինէ տէ պու հալ պիր մէտար օլապիլիր։

Իշթէ պու իհթիմալաթ սէպէպինէ մէպնի իտի քի, Այիսթէֆանօս մուահէտէսինտէ պու թազվինաթ մատտէսի պիդարար պըրաղըլը, վէ պունուն իչիւն պիր տէ թագպիհ օլունույօր։

Թազվինաթը բադամը պու գատար ֆահիշ տիր տէյի մուհաբէմէ օլունույօր իսկ, բէչինէն մաթլուպ օլունսա նէլեր տէնմէյէճէքտի։ Հաթթա պունուն թէտիյէսինէ մուայեէն պիր ուսուլ կէօսթէրիլէյիտի, Պապը Այինին, տույունաթը էճնէպիյէսինէ մուդապիլ թէրհին իյէմիշ օլտուղու մէպալիղէ տէ թէճավուզ իթմէք լազըմ կէլիր իտի։ Իշթէ պու Այիսթէֆանօս մուահէտէսինտէն միւրատ մահզա պունտան սագընմագ օլուպ, պու սէպէպ մէպնի թազվինաթ մատտէսինին թէսվիյէսի իլէրիյէ պըրաղըրմըշ ըսը, պու իհթիմալ իսկ, հագդընտա պու մագուլէ չիւպհէլէր իմալընա մուճիպ օլտու եանի «Ռուսիա, Օսմանը՝ պիր չօգ սէնէլէր թազթիսիզ պրագմագ, եախատ զապթը ալթընտա թուիմագ վէ իսթէմիյի վագթ պունա մուգապիլ եէնիտէն պաչգա արազի զապթ իթմէք նէյէթի իլէ, թազվինաթը պէօյլէ միւլէվվէս պրագէյօր տէնտի։

Տահա էյի օլուրուտու տէմէք քի, պունտա միւրատմըզ կէրէք Օսմանը վէ կէրէք Էվրօբա մէնֆաաթընա պիր սը,յանէթ կէօսթէրմէք, վէ Օսմանը՝ իճրայը թահիւտաթը իչիւն պիր ճատտէյի սալիմ տավէթ իթմէք, վէ մէնաֆիի ումումիյէյի միսթէզէմ օլան միւնասէպաթը սուլհիյէյի արթըրմագ վէ թէյեիտ իթմէք իտի։ Լաքին էմնիյէթսիզլիք վար մը, օնա չարէ պուլունմագ։

Օ էէնճ։ Լօրտ Սալիզպիւրինին սիրքիւլէրինին խաթիմէսինտէ մէմնունէն շու ֆըդրայը գըրաաթ իտէրիզ։

«Գրալիչա հիւքիւմէթինին մագ«սէտը ասլիսի, ահալիլէրէ, չիմ«տիյէտէ մահրում օլտուգլարը «պիր հիւսնիւ իտարէ վէ սուլհ «վէ սէրպէսթիյէթ թէմին իթմէք «տիր։»

Քէզալիք չու իդրարը խալիսանէնի տախի մէմնունէն գըրաաթ օլունտու։

«Նէ չարէ քի, պէօյլէ պիր բօ«լիթիգա սէմերէսինտէն, քէնտի«սի Օսմանը հիւքիւմէթինին մու«խալիֆէթինտէն նաչը մահրում «օլունտու, վէ չիմտի քի հեր չէ«յի վագթ թէպտիլ իթտի, ար«թըգ այնը նէթիճէլէրէ, այնի «տէրէճէլէրտէ, այնի վասէթա«լեր իլէ տէրսթրէս օլունամագ։

«Պու անէտէք Էվրօբանընն չարգ«մա հէտէթի էսասընտան սարֆը նաղար իտիլէրէք, կէրէք ճիւմլէնին մաթլուպու օլան չու մուհասէնաթ իլէ, պունու տերէճէի իմքանտտ հասըլ իթմէք իչիւն, Ռուսիա տէվլէթինին եալընըզ պաչրնա մէճպուր օլտուղու պունճա ֆէտաքէարլըգտան նաչը պիր հագդընը գաղանմըշ օլտուղու հուդուգու տա հիսապա գօյարագ, մաթլուպ օլունան հէտէֆէ պաչգա նէ վասէթա իլէ վասլ օլունապիլիր, պունու տա Լօրտ միւշարալէյհտէն իսթիֆհամ իթմէք իսթէր իտի։

Զիւնքի պու մէսէլէլէրէ տայիր Լօրտ Սալիզպիւրինին թահրիրաթընա ասլա պիր ճէվապ եօգ տուր։

Պիզէ դալտա, Լօրտու միւշարալէյհին թահրիրաթընա տէրճ օլունան իթիրազաթընը մէրճիլի, պիր գօնկրէ օմմալը տըր քի գանգրէսէ մուրախխասալար կէրէք թագտիր վէ կէրէք հարէքէթլէրինտէ քեամիլէն սէրպէսթ օլուպ, պիր թէրաֆտան իթիրազլէրինի տերմէյան իթտիքճէ, տիկէր թէրաֆտան տա միւշքիլաթը հաղրրէնին հալլ իւ թէսվիյէսի վէ ամէլիյաթը հէր նէյէ թէվագդուֆ իտէր իսկ, կէրէք ֆէնաֆիի ումումիյէ վէ կէրէք շարգտա գավի վէ պէրտեվամ պիր իատէյի միւսալէհէ ուզրունա անլէրի տէ պէրապէր պէյան իտէպիլիրլեր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բեդրսպուրկէն եկած նամակներ կը հաստատեն Դեր. Խորէն Նար—Պէյ արքեպիսկոպոսին եղած համակրական ընդունելութիւնները՝ թէ՛ կայսեր և Կորչաքոֆ իշխանին կողմանէ։ Պանանդ Կորչաքոֆի իշխանին փոխադարձ այցելութիւնը՝ Ռուս մեծամեծայց վրայ մեծ տպաւորութիւն ընելով, բոլոր նախարարք և բարձրաստիճան անձինք այցելութեան գնացեր են Դեր. Նար պէյի, և ամենն ալ մեծապէս գոհ եղեր են անոր Եւրոպական բարեկրթութենէն և հմտալից խօսակցութենէն, որովք գիտէ փայլիլ և յարգանք ու համակրութիւն գրաւել։

Կը յուսացուի թէ Դեր. Նար—պէյ պիտի յաջողի Հայաստանի աւերեալ վանօրէից և վարժարանաց համար դրամական մեծ օգնութիւններ ստանալ տեղւոյն հարուստ ազգայնոց և մինչև իսկ Ռուսաց կողմէ։

—Նիկոմիդիոյ Պարտիզակ գիւղին թաղական խորհրդէն և քահանայից դասէն Պատրիարքարան եկած տեղեկագիր մը կը ծանուցանէ թէ՝ յիշեալ գիւղին Հայ բնակիչներէն տան հոգի Նիկիոյ կողմերը ճանբորդած ժամանակ՝ յանկարծ քանի մը Զէրքէզք անոնց վրայ յարձակեր, 15 հազար ղրշի չափ ստակին յափշտակեր, ձիերնին առեր, և չարաչար դանակոծելէն յետոյ ամենուն ալ թեւերն ետևնին կապելով լերան մէջ թողեր գնացեր են։ Մեր այս խեղճ ազգային այսպէս երկար ժամանակ անօթի ծարաւ տանջուելէ ետև՝ հուսկ ֆուրեան անցորդաց ոմանց շնորհիւ մահուանէ ազատեր են։ Մասիս

—

Արժանայարգ Հ. Իփէքճեան պատուելին, որ Կ. Պոլսոյ խասգիւղի Ա. Նուպարեան և Շահնազարեան ուսումնարանին նախկին տեսուչն էր, Յանցեալ Շաբաթու եհաս Ի Զմիւռնա, և ըստ խնդրոյ վիճակիս ազգային վարչութեան ստանձնեաց գործերին տեսչութիւն։ Քաղաքիս երկուց սեռից ազգային վարժարանաց և արդէն սկսաւ վարել զվարիսակ և զծանր պաշտօն իւր։

Բաղայոյս եմք թէ իւր փորձառու և բարեջան դորձունէութեամբը պիտի յաջողի ըստ արժանւոյն զարգացնել զյիշեալ հաստատութիւնս, Ի մխիթարութիւն ճշմարիտ ազգասիրաց։ Աբեղյան

—

Շաբաթ չանցնիր՝ որ Հայաստանի դաւառներէն հարսհարութեան գանգատ չգայ Քիւրտերուն դէմ։

Այս անգամ այ Բաղէշէն երկու ժամ հեռի կուլթիկ գիւղը խամաճի Քիւրտերէն տասն և վեց հոգի այցելութեան երթալով՝ տեղւոյն երեւելիներէն Իսկենտէրեան Պետրոս անուն ազգայնոյն

ռունը կիջեւանին և 24 ժամ ամբողջ ուտել խմելէ վերջը յիշեալ ազգայինը կ'սպաննեն և տեղերնին կը դառնան։ Այս դէպքը Բաղէշեն մայրաքաղաքս պանդխտող Հուլթիկցի ազգայնոց գրուած ըլլալով, այս վերջինները հինգշաբթի օր Ազգային Պատրիարքարան դիմեցին և սոյն դէպքը հաղորդելով անմիջական տնօրէնութիւն խնդրեցին։ Դեր. Խորհրդական սրբազանը անմիջապէս հեռագիր զարկաւ Բաղէշի Առաջնորդական Տեղապահին և սոյն դէպքին քննութիւնն ու մանրամասնութիւնը խնդրեց։

—Զէյթունցի Արժ. Սահակ վարդապետը որ շաբաթէ մը ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, Դեր. խորհրդական Սրբազանին հրամանաւ Զատկի տօնի օրերը Գասըմբաշայի եկեղեցին պիտի անցնէ։ Հայրենիք

—

Երեքշաբթի օր Բուլգարիի Ռուսական գործոդ բանակաց գլխաւոր գանձապետ Մեծ. Յոհաննոս Սուրէնեանց այցելութեան եկաւ Ազգ. Պատրիարքարան և ներկայ պատերազմիս առթիւ Հայաստանի Հայոց պատահած դժոխմէրը աղէտից մի մանրամասն ցուցակն պահանջեց իւր գրբելիք Արեւելեան պատմութեան մէջ ամփոփելու համար։ Լոյս

—

Մուհարէպէ սէպէպիյլէ Տէրսաատէթէ իլթիճա իտէն մուհաճիրլէր միեանընտա, միլլէթիմիզտէն տախի տօգսան նէֆէր մուհաճիր պուլունմադտա օլուպ, պունլար համիէթմէնտան զէվաթէն իանէսի իլէ գայրբմադտա պուլունմուշ իտի։ Բուսճուդ մէպուսու Դաշանճեան Յակոբ էֆէնտի մերգում Էրմէնի մուհաճիրանէրն թայիշի խուսուսունտա միմքին մերթէպէ զայրէթ իթմիշ օլուղու կիպի, հէնուզ պուրատա իքէն պիչարէկեանը մերգումէյէ տահա պէօեիւք պիր մուավէնէթ թարիգի տիւշիւնիլմէք իչիւն Սրվաճեան Սարգիս էֆէնտիյէ վէ սայիր պաղէ համիէթմէնտան զէվաթա քէյֆիյէթի պիլտիրիր վէ Պանդ Օսմանիէ միւրաճաաթ իթմէէ գարար վերիլմէլի, քէյֆիէթ քէնտինէ տախի իհատէ օլունան Դաշանճեան Յակոբ էֆէնտի մարիֆէթիյէ վուգուա պուլան միւրաճաաթ իզերինէ Պանդ Օսմանի տիրէքթօրու Մ. Ֆօրսթէր, իանէի Միլէլիյէ գօմիթէսի ագէսինտէն էլլի լիրա հիմմէթ իտէր, վէ մուախխարէն եինէ էֆէնտիի մումայիլէյհ իքինճի տէֆա օլարագ պանդատան 25 լիրա տահա ալարագ իշպու ճէման 75 ատէտ լիրա իլէ մուհաճիրանը մերգումէնին մէմլէքէթլէրինէ իատէսի իչիւն լաղմ կէլէն մէսարիֆաթ թէսվիէ օլունուր։

Իշթէ պու սուրէթլէ մերգում տօգսան նէֆէր մուհաճիրան էքսէրիսի Բուսճուդտան կէլմիշ օլտուգլարը հալտէ, ճիւմլէսի տախ մէմլէքէթլէրինէ իատէ օլունուր վէ Դաշանճեան Յակոբ էֆէնտի տախի Բուսճուդ մուհաճիրլէրի իլէ պէրապէր չէհրիմիզտէն ավելմէթ իտէր։

Հէր պիր չէյլէրինի զայպ իտէրէք բայթախթա իթիճա իթմիշ օլան մերգում պիչարէկանէն թայիշ վէ մէմլէքէթլէրինէ իատէսի իչիւն վուգուա կէլէն չու թէշէպպիւսաթը ինսանիէթքէարանէ վէ միլլէթբէրվէրանէատէն տօլայը կէրէք մումայիլէյհ Դաշանճեան Յակոբ վէ Սրվաճեան Յարգիս վէ Դաղաղեան Յակոբ էֆէնտիլէրէ վէ կէրէք պու եօլտա էսէրի համիէթլէրի կէօրիւլէն սայիր զէվաթէ մէալիգատարա նէ գատար թէշէքքիւր օլունսա սէղա տըր. պէօյլէ պիր պուհրանը վագբթատ իպրաղ օլունան չունէվ խըտէմաթը ինսանիէթբէրվէրանէնին պիր գաթ տահա էհէմմիէթի օլաճաղը վէ տահա զիեատէ պատիի մէմնունիէթ վէ շաեանը թէշէքքիւր պուլունաճաղը պի իշթիպահ տըր։

ՍՕՆ ԲՕՍԹԱ

Նիսան 10 Թարիխի Բէլ Մէլ կաղէթ զաղէթասընտա աթիտէքի հավատիս օգունմուշ տուր։

«Բուսիատա իմբէրաթօրլուղու գալտրըմագ նիյէթի իլէ պաղը խաֆի թէշէպպիւսաթա իշթիրաք իթմիշ օլան պիր գաշ քիշի Բուս զապիթէսի թարաֆընտան թէվգիֆ օլունմաղա, պու շէյ Վարշավիա (Լէհիստան) ահալիսի պէյնինտէ հէյէճանը միւճիպ օլտու։

» Իշպու խաֆի թէշէպպիւսաթը լճբա իտէնլէր։ Բուս Սօսիալիսթլէրի վէ Լէհ իսթիքլալճըլարը իմիշ։

«Բուս զապիթէսի բէք զայրէթ կէօսթէրիւօր, վէ հէր կիւն, կիճէ կիւնտիւզ ատէմ թէվգիֆ իտիրմէքտէ վէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան էվ պասբմագտա տըր։»

(Վիէննատան Նիսան 19 թարիխի քէշիտէ օլունան պիր գրութա Պօրտէանօ թէլէկրաֆը, իթթիլալ թարաֆկիրանընէն Բուսիատա հարէքէթէ կէլմէքտէ օլտուգլարընը խապէր վերէրէք, Բէլ Մէլ կաղէթին մար իւզ զիքր մալիւմաթընը պիր տէրճէճէէ գատար թաստիգ իտէօր։)

—Ս. Բէթրսպուրկտան նէշր օլունան կաղէթ տը լա Պուրս նամ զաղէթա, մուհարէպէ եիւզիւնտէն Բուսիանընը տիւշար օլտուղու ճէսիմ զայաթընը պիր հիսապընը տերճ իտէօր, վէ կէօրիւնիւր քի, պու հիսապը թանդիմ իթմէք իչին մէզքիւր զաղէթանընէն տէսթրէս օլտուղու մալիւմաթ, ըէսմի մալիւմաթ տըր։

Մուհարէպէ 1877 Նիսան 12 սինտէն, 1878 մարթ 4 ինէ գատար, եանի 322 կիւն իմթիտատ իթմիշ տիր. ֆագաթ Բուս օրտուսունուն պիր պէօյիւք դըսմը, իանը հարպատան պէշ այ էվվէլիսի սիլահ ալթընա ալընմըշ իտի։

Մէսարիֆաթա գարշըլըգ օլմագ իւզրէ, Բուս հիւքիւմէթի իւշ տէֆա տախիլի իսթիդրաշ, վէ պիր ատ 1876 թշրինի սանիսինտէ խարիճի իսթիդրաշ ագտ իթտի. տախիլի իսթիդրաշաթը մէճմուի 350 միլեօն ռուպլի վէ խարիճի իսթիդրաշ 93 միլեօն 750 պին ռուպլիլիք իտի։ Պունտան գաթի նաղար, սէնէի սապգա պիւճէէսի թէսարրուֆաթընտան հասըլ օլան 250 միլեօն ռուպլի տախի մուհարէպէէ սարֆ օլունտու։ Մուհարէպէ թէտարիքաթը վէ ալ մուհարէպէ իչին իտիլէն մէսարիֆաթն էէքիւնիւ 800 միլեօն ռուպլիէ պալիշ օլմագտա տըր։ Բուս օրտուսունուն ավտէթի իչին տախի 50 միլեօն ռուպլի մէսարիֆ ֆարզ իտէրէք, մէճմուի մէսարիֆ 850 միլեօն ռուպլիէ պալիշ օլուր։

Մուհարէպէ եիւզիւնտէն ադտ օլունան իսթիդրաշաթն ֆայիզ վէ բէսէլ մալլէրինի թէէտիէ իթմէք իչին սէնէվի 43 միլեօն ռուպլի լաղմ կէլէճէք տիր։ Բուսիանընն տույունու ումումիէսի իչին ֆայիզ վէ բէսէլ մալ օլարագ 1877 պիւտճէսինտէ 108 միլեօն 250 պին ռուպլի կէօրթէրիլմէքտէ օլմաղա, տիմէք օլուր քի, մուհարբպէ եիւզիւնտէն, Բուսիանընն պունտան պէօյլէ տույունու ումումիէսի իչին սէնէվի թէկանիյէ իտէճէք օլտուղու մէպլաղ, էվվելքի մէպլաղընն հէման պիր նը-ֆը գատար զիատէ օլաճագ տըր։ Շու թէղայիւտ օ գատար աղըր կէլմէճէճէք իտի, էկէր Ա. յա ըՍ-թէֆանոս ահտնամէսինտէ թային օլունան 350 միլեօն թաղմինաթը նագտիէէի Թիւրքիա թէէտիէ իթսէ իտի. չունքի օլ վագթ, մուհարէպէ իչին իտիլէն մէսարիֆին էէքիւնիւ անճագ 550 միլեօն ռուպլիէ պալիշ օլաճագ, վէ պու հալտէ, 550 միլեօնուն սէնէվի ֆայիզ վէ բէս էլ մալի անճագ 30 միլեօն ռուպլիտէն իպտրէթ պուլունաճագ իտի։ Ֆագաթ ատէօր կաղէթ տը լա Պուրս, մէզքիւր թաղմինաթը նագտիէէի Թիւրքիանընն թէէտիէ իտէպլէճէճի բէք չիւրհէլի տիր։

—Պուքրէշ 7 Նիսան.

Թէէմին օլունտուղունա կէօրէ, Բուս տէվլէթի, Ա. յա Սթէֆանոս ահտնամէսինին Ռումանիատա տաիր օլան սէքիզինճի պէնտինի միւճէրրէտ իպգա իմմէք էֆքեարընտան վաղ կէչիպ, մախսուս ասքէրի պիր գոմիսէր կէօնտէրէճէր, վէ Ռումանիա թարիխլի Բուս օրտուսու մուխապէրաթընընն իպգասը խուսուսունտա աողրուտան տողրուտա Ռուման հիւքիւմէթի իլէ մուխապէրէէ կիրիշէճէք իմիշ։

—Լոնտրա Բուս սէֆիրի Գոնթ Շուվալօֆուն, սուլհբերվերանէ վէ միւթէտիլ էֆքեար սահիպի օլտուղու իչիւն, Բրէնս Կորչագօֆ Եերինէ Բուսիա խարիճիէ նազիրինէ թայինի գրըճաղընա տաղբը թային գրըճաղընա տաիր, կէչէն կիւնլէր Լոնտրատան պիր խապէր կէլմիշ իտի իսէ տէ, մուախխարէն պու հավատիս Ս. Բէթէրսպուրկտան թէքզիպ օլունմուշ տուր։ Հաթթա Բրէնս Կորչագօֆուն վէֆաթընտան սոնրա տախի, գոնդ Շուվալօֆունուն Բուսիա խարիճիէ նէզարէթինէ թայինի չիւպհէլի իմիշ։

—Բուսնկար իլէ Բուսլարըն արալարը չու կիւնլէրտէ պիր աղաչբգ օլտուղունու պիլիր իտիք. ֆագաթ չու պրուտէթին, գան տեօքիլմէսինէ սէպէպ օլաճագ դատար քէոպի ճէսամէթ իթմիշ օլտուղունու իչիթմէմիշ իտիք։ Վիէննա զաղէթալարընտան պիլիսինին բիվայէթինէ նազարէն, պիր դաշ նէֆէր Բուս զապիթանը իլէ պիր գաշ նէֆէր տէ Բուսման զապիթլէրի, Պուգրէչին էն գալապալըգը գահվէլէրինտէն պիրիսինտէ օթուրմագտա իքէն, ճէրէեան իտէն պաղը մուպահասաթ ագապինտէ. Բուսման զապիթլէրի Բուսիա իմբէրաթօրու ալէյհինտէ քիւֆր իթմէէ պաշլարը, վէ Բէլճնա մուհարէպէսինտէն սոնրա ալմրշ օլտուգլարը Բուս նիշանլարընը կէօյիւսլէրինտէն չբգարբպ եէրէ աթարագ ադայգլարը ալթընտա էղերլէր. Բուս զապիթլէրի պունու կէօրտիքտէ գբլբճլարը սբյբրբրլար, վէ պիր գաշլար. Թաքֆէյնտէն պիր ազ միւտաէթ գան ագար վէ իքի նէֆէր Բուս զապիթին աղբրճա եարալանըպ եէրէ սերիլմէսի իլէ մուհարէպէ խիթամ պուլուր։

ՍԱՐԱՖԻՅԻ ՂԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

10 Նիսան

Էսկ ում. ճուսա իրթ. ագչ. դար	8-33
Պու սապահ	–
Իսթիդ. 63 (Մաթթօն) 6 % ֆ.	39-
» 63 » 6 % ֆ	39-
» 69 (Բինար) 6	37-
» 72 (Պօն տիւ Թրէզոր) Լ.	14-
» 73 6 % ֆ	35-
Բոճմէլի չրմէնտրֆէր 3 %	30-

—

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ

Օսմ. լիրասը 100 դրշ տան	Ղրշ. Փր.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարզը	105-15
Մէթալիք »	121-
Գաղըր »	169-
Գայմէ »	266-
Ինկիլիզ լիրասը	109-
Ֆրանսըզ ալթունու	86-36
Բօլ	89-2
Գերմէն ալթունու	50-35

ԻԼԱՆԱԹ

Բասկալիա մինասիպէթի իլէ, Պէյօղլունտա Լէհ սօգաղընտա 24 նուամէրօլու ֆուրունտա հալիս խարճ ըլա եարբլմըշ վէ պէհէր գբյէսի իւշ օնլուգ գայիմէյէ չէօրէք սաթբլբը օլտուղու իլան օլունուր։

ՊԱՆԳԸ ՕՍՄԱՆԻ ԻԼԱՆ

Խազինէի ճէլիլէ, ատի քեաղըտ իւզերինէ պասբլան գայմէլէրի ֆիլիկրանը գայմէլէր իլէ տէյիշտիրմէք հագգընտա մուգատէմա վուգու պուլան վատընը մէվգիի իճրայա գօմղա չալըշմագտա օլտուղունտան, իշպու միւպատէլէ իչին Պանգը Օսմանի Գալաթա վէ Սթանպօլ պիրօլարընն անգարիպ աչբգ պուլաճաղընը ահալիեէ իլան իտէր։ Նիմտիլիք ֆիլիկրանը օլարագ եալընըզ 100 լիւք գայմէնին լէվհասը հազբրլանմըշ պուլունտուղունտան, միւպատէլէ մուամէլէսի պու սբնբֆ գայմէլէրտէն պաշլայաճագ վէ տիկէրլէրին տախի լէվհալարը հազբրլանտբգճա, տէր հալ մուպատէլէրինէ մուպաշէրէթ իտիլճէք տիր։ Ֆագաթ, ֆէրսուտէ գայմէլէրին մբգտարբ կիւնտէն կիւնէ թէզայիւտ իյլէմքտէ պուլունտուղունտան, ֆիլիկրանը գայմէ իլէ միւպատէլէլէրի իճրա օլունունճաեա տէկին չիմտիլիք պունլարըն ատի քեաղըտ իւզերինէ պասբլմըշ ճէտիտ գայմէլէրլէ միւպատէլէսի իճրա օլունաճագ, վէ Պանգը Օսմանիճէ պու մուամէլէեէ նէ վագբթ պաշլանաճաղը իլէրիւտէ իլան իտիլճէճէք տիր։

—

Ֆէրսուտէ գայմէլէրին ճէտիտ գայմէլէր իլէ միւպատէլէսի, թէրթիպի մախսուսունտան ֆազլա օլարագ գայմէ իխրաճը նիեեթի խաֆիյէսինէ մէպնի օլտուղունա տաիր պէյն էլահալի պաղը բիվայաթը քեապիպէ տէվէրան իթմիշ. վէ պունէվրիվայաթ, գայմէնին գբյմէթինճէ թէնէզիւլի միճիպ օլապիլէճէեի տէրքեար պուլունմուշ օլտուղունտան, Պանգը Օսմանի պու բիվայաթը գաթիէն թէքզիպ իտէր, վէ գավայիմի նագտիյէնին նիւմէրօլարընը վաղ իթմիշ օլտուղու ճիհէթլէ, պէյան ու իլան իտէր քի, պա իրատէի չահանէ իխրաճը մուգաբրէր օլան օն ալթը միլեօնլուգ գայմէնին մբգտարբ հիշ պիր վագբթ թէճավուզ իտիլմէմիշ տիր։ Պինաէն ալէյհ, եագբնտա թապ օլունաճագ գայմէլէրտէն ատի քեաղըտ իւզերինէ պասբյաճագ գավայիմ, Պանգը Օսմանի մարիֆէթիյլէ վէ քէնտի գօնթրօլու թահթընտա օլարագ, մէզբիւր ֆէրսուտէ գավայիմին միւպատէլէսինէ խթիմալ օլունաճագ, վէ թէէտավիւլտէն գալարբլտաճագ օլան գայմէլէր տախի Պանգը Օսմանի մարիֆէթիյլէ, վէ խազինէի ճէլիլէնին թահթը նէզարէթինտէ օլարագ մահ պէ մահ իպթալ ու իհրագ իտիլէրէք, մբդտարլարը զաղէթալարլա իլան օլունաճագ տըր։

—

ՕՍՄԱՆ ԻՏԱԼԻՍԻՆՏԷՆ

Խիւտավէնտիկար վիլայէթի ճէլիլէսի տախիլինտէ Պիրամիճ գասասընտա վագի Իքիճէ վէ ճէսլու վէ Դարս օվասը վէ Զագ գաղասընտա Տէօնտիւրմէ վէ Սիւտճէ վէ Տէրէ օվասը օրմանլարընտա իչէր պինտէն տէօրտեր պինէ վէ Դալայի Սուլթանիյէտէ Սալիհլեր օրմանընտան պին պէշ եիւզտէն իբի պինէ գատար մէթրօ միւքեապ չամ աղաճլարընն ֆիրուխթի մուգարբէր օլտուղուտան միւպայասընա թալիպ օլանլարըն 94 սէնէսի Նիսանըն 15 ինճի կիւնինէ սէկին մա Մասին Օրման իտարէսի մէճլիսինէ միւրաճաաթ իյլէմէլերի իլան օլունուր։

1 Նիսան

—

Պէյօղլունտա Դալաթա սերայ գարշըսընտա Օթել տ' Էօրօր նամ լօգանթանընն ալթընտա 192 նուամէրօլու տիւքքեանտա պիրինճի Միլան եաղը իլէ եաբբլմըշ չէօրէք էհվէն ֆիյաթլա ֆիրուխթ օլունաճաղը, վէ թէշրիֆ իտէն էֆէնտիլէրին խօշնուտ օլաճագլարը իլան օլունուր։

—

Սամաթիա ճատտէսինտէ, Աղա Համամը գուրպինտէ, Ագարճա չէշմէսի ալթընտա պիր պէօյիւք տիւքքեան, իչինտէ սարնըճ, գուեու վէ սայիր տայիրլէրի միւքէմմէլ օլտուղու հալտէ ֆիրալըգ օլուպ, իսթիճար իթմէք իսթեէն զէվաթընն մաթպասմըզա միւրաճաաթ իյլէմէլերի իլան օլունուր։ 3

—

Թիւրք վէ Ֆրանսըզ վէ Էրմէնի վէ Ինկիլիզ վէ Իթալիան լիսանլարընտա պիրպիրինէ էվրագը ըէսմիյէ վէ զայրը ըէսմիյէ վէ թէրճէմէ իթտիրմէք վէ պուլիսան լարտան իսթիտա, վէ բրօթէսթօ վէ սայիրէ եազտըրմագ արզու իտէնլէրին Սթամպօլտա Քիւրքճիւխանընտա քեային 7 նուամէրօտա զաղէթամըզընն իտարէխանէսինէ միւրաճաաթ իթտիքլերի հալտէ, քէմալի տրգդաթ վէ՝սիւրաթ, վէ խուսուսի իլէ էհվէն ֆիյաթլէ իշլերի կէօրիւլէճէէյի իլան օլունուր։

—

Թաշրատա պուլունան ապօնէլէրիմիզին էքսէրիսինին միւտատէթլէրի խիթամ պուլմուշ օլտուղու հալտէ, հէնիւզ տէյնլերինի թէսվիյէ իթմիշ օլտուգլարընտան, Թէէքիտ վէ մուհարրէրաթ իլէ ուղրաշմաղա մահալ պրագմայարագ, լութֆէն ապօնէ պէտէլլերինի իտարէխանէսիզէ կէօնտէրմէլերի չիտատէլէ ըէճա օլունուր։

Սահիպի զաղէթա

Ա. Ս.

ՏԱՊԱՆԱՏԵՐ Ե. ԳԱՂԱՖԵԱՆ

Սթամպօլտա Քիւրքճի խանը Ն 26